

Aprob
Domnul Anatolie Munteanu
Directorul Centrului pentru
Drepturile Omului din Moldova
Avocat parlamentar

_____ 2013

RAPORT
în baza vizitei preventive efectuate
la Penitenciarul nr 13 Chişinău, efectuată
la 22 IULIE 2013

mun. Chişinău

23 iulie 2013

În cadrul activităţii Mecanismului Naţional de Prevenire a Torturii, la data de 22 iulie 2013 funcţionarii Centrului pentru Drepturile Omului Gheorghe Bosîi şi Alexandru Mariş au efectuat o vizită preventivă la Penitenciarul nr. 13, situat în mun. Chişinău.

Un moment ce a determinat planificarea vizitei a fost determinat de petiţii ale persoanelor plasate în Penitenciar şi avocaţilor acestora despre plasarea anumitor deţinuţi în condiţii inumane.

Astfel, au fost vizitate câteva celule din Penitenciar. Membrii grupului de lucru au fost informaţi de conducerea penitenciarului, că în Penitenciarul nr. 13, în majoritatea celulelor a fost efectuată o reparaţie cosmetică, care continua şi la momentul vizitei. La moment pe holurile blocurilor locative se efectua văruierea tavanelor. Totuşi în marea majoritate a celulelor persistă supraaglomerarea, iar condiţiile de detenţie urmează a fi racordate standardelor naţionale şi internaţionale.

O situaţie destul de îngrijorătoare o reprezintă situaţia atestată în **celulele nr. 43 şi 75**, care în opinia avocatului parlamentar urmează a fi degajate de numărul ridicat de deţinuţi. Astfel în celula nr. 43 cu o suprafaţă de 10,12 m. p. erau plasaţi 6 deţinuţi, unui deţinut revenindu-i 1,69 m. p. În cealaltă celulă 75 la o suprafaţă de 23,97 m.p. erau plasaţi 14 deţinuţi, unui deţinut revenindu-i suprafaţa de 1,72 m. p. Motivarea autorităţilor penitenciare contravine prevederilor art. 225 Cod de executare **care stipulează** „Norma de spaţiu locativ stabilit pentru un condamnat nu poate fi mai mică de 4 m²”.

În contextul celor atestate Comitetul european de prevenire a torturii(CPT) a statuat că *aglomerarea* este un subiect de relevanţă directă pentru mandatul CPT-ului. Toate serviciile şi activităţile dintr-o închisoare vor fi afectate în mod negativ dacă este necesar să se adăpostească mai mulţi prizonieri decât numărul pentru care a fost creată ; calitatea vieţii va fi coborâtă în totalitate, în mod semnificativ. Mai mult decât atât, nivelul de supraaglomerare într-o închisoare sau într-o anumită parte a ei, poate fi astfel încât, prin el însuşi, să fie inuman şi degradant din punct de vedere fizic.

Referitor la condiţiile de detenţie în aceste 2 celule (43 şi 75), acestea se deosebesc de situaţia din alte celule, fiind asigurate condiţii minimale de detenţie. Toţi deţinuţii au menţionat că dereticarea celulelor se efectuează zilnic, iar hainele de schimb şi lenjeria de pat sunt spălate prin intermediul rudelor. La fel majoritatea deţinuţilor au menţionat că se alimentează prin colete recepţionate de la rude.

- O carenţă importantă o constituie imposibilitatea şi neasigurarea deţinuţilor de a-şi satisface necesităţile fiziologice în condiţii decente şi curate, conform prevederilor art. 245 Cod de Executare. Astfel, veceul este situat imediat lângă paturile de dormit şi este despărţit de restul celulei de o portieră. Veceul era întreţinut adecvat .
- Robinetul, care asigură celula cu apă potabilă este situat imediat deasupra veceului, apele scurse din acesta fiind deversate direct în veceu şi serveşte la evacuarea apelor reziduale. Astfel din acest robinet deţinuţii iau apă potabilă, îşi menţin igiena personală şi îşi spală vesela.

- Deținuților le sunt date saltele cu un grad avansat de uzură, rupte și murdare.
- În Penitenciar este instituit un grafic de aprovizionare cu energie electrică, în timpul zilei și nopții energia fiind sistată. Astfel, între orele 10 – 12, 15-17, precum și pe parcursul nopții 02 – 05 în celula respectivă este sistată energia electrică, nici lumina la tensiune mică de 30 V nefiind asigurată.

Reieșind din cele constatate avocatul parlamentar ține să menționeze necesitatea ameliorării condițiilor de detenție în celulele nr. 43 și 75 și deținerea în aceste celulele a unui număr mai mic de deținuți, în vederea respectării art. 225 Cod de executare – 4 m.p. pentru un deținut.

Reieșind din încălcările atestate în ceea ce privește respectarea art. 24 din Constituție Republicii Moldova (*dreptul la integritate fizică și psihică*) în adresa Instituției Penitenciare nr. 13 propun de înaintat prezentul Raport cu următoarele recomandări în vederea înlăturării încălcărilor depistate:

1. A întreprinde măsuri organizatorice în vederea eliminării problemei supraaglomerării și deținerii în celulele nr. 43 și 75 a unui număr de deținuți, pentru a respecta art. 225 Cod de executare;
2. Asigurarea deținuților din Penitenciarul nr. 13 cu energie electrică permanent;
3. A asigura imediat persoanele deținute în celulele 43 și 75 cu saltele și cuverturi curate;
4. Instalarea unui lavoar în celula nr. 43, ce ar permite menținerea igienei personale și spălării veselei;
5. A întreprinde măsuri organizatorice privind oferirea posibilității deținuților în timp de vară a face baie reieșind din situația de facto ce ar permite menținerea igienei într-un mod decent;

Prezentul raport este prezentat avocatului parlamentar spre aprobare și înaintare a actelor de reacționare.

***Consultant superior în
Serviciul investigații și Monitorizare***

Gh. Bosîi